

De positie van familie als wettelijk vertegenwoordiger

Naar aanleiding van een aantal situaties waar zowel KansPlus als Klokkenluiders VG recentelijk mee geconfronteerd zijn, willen we een discussie aangaan. Wij zien dat de positie van familie als wettelijk vertegenwoordigers steeds meer onder druk komt te staan.

Wij krijgen steeds meer¹ signalen van onze leden, van onze achterban, dat er vanuit zorgaanbieders voorstellen aan Rechtbanken worden gedaan om familiere wettelijk vertegenwoordigers uit hun functie te ontslaan, dit onder gelijktijdige benoeming van een professioneel bureau.

Omdat we ons kunnen voorstellen dat deze problematiek niet alleen in onze sector gehandicaptenzorg speelt maar wellicht ook in de ouderenzorg, in de verslavingszorg, in de psychiatrie etcetera willen we trachten een compleet beeld te verkrijgen.

Daarom onze oproep aan u:

Onderkent u of de organisatie waaraan u verbonden bent deze problematiek?

Heeft u relevante informatie over dit onderwerp?

We ontvangen graag commentaar op dit schrijven zodat we dit discussiestuk aan kunnen scherpen en met een completer beeld het goede gesprek hierover met belanghebbenden aan kunnen gaan.²

Situatie

'Kan het zomaar dat je als ouders uit je status van mentor en bewindvoerder wordt ontheven?'

KansPlus ontvangt vaker signalen van ouders dat zorgaanbieders proberen hen uit de rol van wettelijk vertegenwoordiger te krijgen.

¹ We kunnen wel getallen noemen maar hebben besloten dit nu niet te doen. Immers elke situatie is er één teveel.

² Wellicht, indien wij een completer beeld hebben, gaan we het verhaal verder in de openbaarheid brengen

Ook Klokkenluiders VG krijgt een stijgend aantal soortgelijke meldingen binnen vanuit heel Nederland. Verwanten krijgen zelfs in sommige gevallen een dringend advies vanuit een zorginstelling om hun wettelijke vertegenwoordiging over te dragen aan speciaal genoemde professionele mentoren en bewindvoeringsbureau's. Dit is voor de zorginstelling makkelijker omdat zij dan maar met enkele partijen te maken hebben. Melders hebben later spijt, omdat ze volledig buiten spel worden gezet en zij het niet meer teruggedraaid kunnen krijgen. Een beroep op de onafhankelijke clientvertrouwenspersoon is vaak niet succesvol, omdat zij verbonden zijn aan de zorgaanbieder en daarmee niet neutraal zijn.

Doel

Ons doel is tweeledig. Allereerst willen we aandacht genereren voor het feit dat de positie van familiale wettelijk vertegenwoordigers onder druk staat. Daarnaast trachten we te bereiken dat de rechterlijke macht nog zorgvuldiger dan momenteel met dit soort voorstellen omgaat. Dat ook zij zich terdege realiseren dat de gevolgen van hun beslissing heel diep ingrijpt in het leven van betrokkene maar ook, en vooral, van de naasten.

Hoe kunnen we in de toekomst bevorderen, dat in de voorbereiding van vergelijkbare zaken, in het belang van de persoon waar het om gaat meerdere facetten worden overwogen? Wat betekent het loslaten van de familiale wettelijke vertegenwoordigers voor het sociale netwerk van betrokkene?

Nu is het beeld dat de rechterlijke macht bij hun beslissingen, veelal op het advies van de zorgaanbieder afgaat. Wij zouden voorstaan dat de rechter in de overwegingen meeneemt welke stappen de zorgaanbieder heeft genomen om tot een dialoog met zogeheten lastige (en of kritische) ouders te komen. Hoe komt het dat de wederzijdse relatie niet goed is. Ook bij de overwegingen zouden andere familiale alternatieven, dan alleen maar professionele bureaus, dienen te worden meegenomen. Als er een alternatieve familiale oplossing voorhanden is heeft dat verreweg de voorkeur boven een professioneel bureau.

Ook willen wij bereiken dat zorgaanbieders nog beter dan nu de impact van een dergelijk voorstel voor de achterblijvende familieleden gaat overwegen. Weten de zorgaanbieders en zorgmedewerkers wat zij overhoop halen, beseffen zij de langdurige consequenties van hun opvattingen?

KansPlus en Klokkenluiders VG beseffen dat er grenzen zijn aan wettelijke vertegenwoordiging door familie. Meestal worden die grenzen goed bewaakt en scherp

gehanteerd. Gelukkig gaat het bijna altijd goed. Dat moet ook gezegd worden.

En let wel: termen als lastige/kritische ouders beschouwen wij als verdienstelijke eretitels; al is het waar dat een enkeling in zijn of haar gedrevenheid, ook in de bezorgdheid voor het welzijn van degene waarvan hij of zij de wettelijk vertegenwoordiger is, kan doorslaan. Wij menen dat in dit laatste geval instellingen over een uitgebreid instrumentarium bezitten om dit ter sprake te brengen en ten goede te keren, alles in het belang van hun cliënt en onze mensen met een verstandelijke beperking.

De gevolgen van een uitspraak van een rechterlijke instantie kan heel groot zijn. Ouders die wekelijks, soms dagelijks de belangen van hun verstandelijk beperkte kind behartigen worden aan de kant geschoven en vervangen door professionals die soms maar zeer beperkte tijd aan elke client kunnen besteden.

De professionele mentor en bewindvoerder kan deze vaak onbetaalde familiale bescherming niet bieden; het personeel van de zorginstelling ook niet. Daarnaast hebben instellingen meer en meer te maken met de enorme krapte op de arbeidsmarkt, het toenemende aantal zzp-ers en de bezuinigingen van de laatste jaren.

Tot slot

Wij delen deze notitie met diverse belangenverenigingen en andere betrokkenen. Om na te gaan hoe we kunnen voorkomen dat familieleden of andere personen uit het bestaande netwerk van persoon die zorg ontvangt, onnodig van hun wettelijk vertegenwoordigerschap worden ontheven door de rechter. Wordt niet te snel door instellingen een procedure aangespannen bij de rechter? Wat kun je doen, natuurlijk in het belang van de persoon die zorg ontvangt, om samen met de bestaande wettelijk vertegenwoordigers tot “goed vertegenwoordigerschap” te komen.

Wij willen ook gaan overleggen met het landelijk overleg van rechters inzake het onderwerp wettelijke vertegenwoordiging. Wellicht is het mogelijk tot een of meer concrete afspraken te komen. Uiteraard erkennend dat de rechter onafhankelijk is en zonder last of ruggenspraak beslist.

Reacties

Graag krijgen we uw reactie. Dit kan schriftelijk op het mailadres: info@kansplus.nl. Voor vragen kunt u zich wenden tot Mariska Schutte – van Bruchem, directeur KansPlus, telefoonnummer 030 - 23 63 744.

Namens de vereniging KansPlus en namens Klokkenluiders Verstandelijk Gehandicapten,

Nannie Kruissel

Olga Floris

Jaap Zwitser

Mariska Schutte – van Bruchem

Geert Benjamins

Ter informatie:

Een handreiking over goede cliëntvertegenwoordiging voor zowel professionals als naasten vindt u op <https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/tips-tools/tools/clientvertegenwoordiging>.

Ook op de site van de rechtspraak zijn de taken en bevoegdheden van wettelijke vertegenwoordigers aangegeven:

<https://www.rechtspraak.nl/Onderwerpen/Mentorschap/Paginas/taken-en-verplichtingen-particuliere-mentor.aspx>

[Taken en verplichtingen curator | Rechtspraak](#)

<https://www.rechtspraak.nl/Onderwerpen/Bewind/Paginas/taken-en-verplichtingen-particulier-bewindvoerder.aspx>